2.2 **nalieha**, aby bola komunálnej a regionálnej úrovni poskytnutá pomoc pri obstarávaní čistých cestných vozidiel;

2.3 **zdôrazňuje** význam informačných opatrení a školení na podporu a rozvoj verejného obstarávania čistých vozidiel v cestnej doprave;

2.4 **považuje** za potrebný celkový prehľad opatrení na podporu čistejšej cestnej dopravy;

2.5 **navrhuje**, aby bol postup pre vypracovanie správy, ktorý má byť vytvorený na dosledovanie prípadnej smernice o podpore čistých vozidiel v cestnej doprave koordinovaný s ostatnými postupmi pre vypracovanie správy. Okrem iného by mal byť zosúladený s postupom pre vypracovanie správy k smernici o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom vzduchu pre Európu;

2.6 **vyslovuje sa za** zapojenie komún a regiónov do ďalšieho vytvárania, realizácie a hodnotenia opatrení navrhnutých prípadnou smernicou.

V Bruseli 15. júna 2006

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Návrh odporúčania Európskeho parlamentu a Rady o kľúčových zručnostiach pre celoživotné vzdelávanie“

(2006/C 229/03)

VÝBOR REGIÓNOV,

so zreteľom na „*Návrh odporúčania Európskeho parlamentu a Rady o kľúčových zručnostiach pre celoživotné vzdelávanie*“ (KOM(2005) 548, konečné znenie – 2005/0221(COD)),

so zreteľom na rozhodnutie Európskej komisie z 28. novembra 2005 požiadať ho v súlade s článkom 265 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva o stanovisko na túto tému,

so zreteľom na rozhodnutie svojho predsedu z 24. januára 2006 poveriť komisiu pre kultúru a vzdelávanie vypracovaním stanoviska na túto tému,

so zreteľom na svoje stanovisko na tému „*Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení integrovaného akčného programu v oblasti celoživotného vzdelávania*“ (CdR 258/2004 fin [1]),

so zreteľom na svoje stanovisko k oznámeniu Komisie „*Vytvorenie európskeho priestoru celoživotného vzdelávania*“ (CdR 49/2002 fin [2]),

so zreteľom na svoje stanovisko na tému „*Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)*“ (CdR 155/2005 fin),

so zreteľom na svoje stanovisko na tému „*Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o viacročnom programe (2004 – 2006) zameranom na účinnú integráciu informačných a komunikačných technológií (IKT) do systémov všeobecného a odborného vzdelávania v Európe (program ‚e-learning‘)*“ (CdR 73/2003 fin [3]),

so zreteľom na svoje stanovisko na tému Oznámenie Komisie „*Podpora učenia jazykov a jazykovej rozmanitosti: akčný plán 2004 – 2006*“ (CdR 248/2002 fin [4]),

---

[1] Ú. v. EÚ C 164, 5.7.2005, s. 59.
[2] Ú. v. ES C 278, 14.11.2002, s. 26.
[3] Ú. v. EÚ C 244, 10.10.2003, s. 42.
[4] Ú. v. EÚ C 73, 23.3.2004, s. 33.

so zreteľom na svoje stanovisko na tému „*Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje program Kultúra 2007 (2007 – 2013)*“ (CdR 259/2004 fin ([5])),

so zreteľom na svoje stanovisko na tému „Oznámenie Komisie o *nadväznosti na Bielu knihu o novom stimule pre európsku mládež. Navrhované spoločné ciele pre dobrovoľnícke aktivity vykonávané mladými ľuďmi ako odpoveď na uznesenie Rady z 27. júna 2002 týkajúce sa rámca európskej spolupráce v oblasti mládeže*“ (KOM(2004) 337, konečné znenie),

so zreteľom na svoje stanovisko na tému „Oznámenie Komisie o *nadväznosti na Bielu knihu o novom stimule pre európsku mládež. Navrhované spoločné ciele pre väčšie pochopenie a poznanie mládeže ako odpoveď na uznesenie Rady z 27. júna 2002 týkajúce sa rámca európskej spolupráce v oblasti mládeže*“ (KOM(2004) 336, konečné znenie) (CdR 192/2004 fin ([6])),

so zreteľom na návrh stanoviska (CdR 31/2006 rev. 1) prijatý ... komisiou pre kultúru, vzdelávanie a výskum (spravodajkyňa: pani TALLBERG, členka zhromaždenia regiónu Štokholm (SE/SES)),

prijal na svojom 65. plenárnom zasadnutí 14. a 15. júna 2006 (schôdza zo 14. júna) nasledujúce stanovisko:

Obsah návrhu Komisie

Na zasadaní v Lisabone v marci 2000 Európska rada uznala, že Európa čelí výzvam spojeným s prispôsobovaním sa globalizácii a transformáciou na hospodárstvo založené na vedomostiach. Zdôraznila pritom, že „každý občan musí byť vybavený zručnosťami, ktoré potrebuje pre život a prácu v tejto novej informačnej spoločnosti“ a že „európsky rámec by mal definovať nové základné zručnosti ([7]), ktoré sa majú zabezpečiť prostredníctvom celoživotného vzdelávania: zručnosti IT, cudzie jazyky, technologická kultúra, podnikavosť a sociálne zručnosti“.

Navrhované odporúčanie preto predstavuje európsky referenčný nástroj pre kľúčové zručnosti a navrhuje, akým spôsobom sa môže zabezpečiť prístup k týmto zručnostiam pre všetkých občanov prostredníctvom celoživotného vzdelávania.

Rozvoj spoločnosti založenej na vedomostiach prináša požiadavku kľúčových zručností v osobnej, verejnej a profesionálnej sfére.

Skupina na vysokej úrovni pre uplatňovanie Lisabonskej stratégie však v novembri 2004 konštatovala, že „v Európe sa robí veľmi málo preto, aby boli ľudia vybavení nástrojmi, ktoré potrebujú na prispôsobenie sa vyvíjajúcemu sa trhu práce; toto platí ako pre pracovné miesta s požadovanou vysokou kvalifikáciou, tak aj s nízkou kvalifikáciou“.

V mnohých krajinách sa, často za podpory mimovládnych organizácií (NGO), rozbehli vzdelávacie programy pre dospelých, zamerané na základné zručnosti, napríklad čítanie, písanie, počítanie a IKT. V početných krajinách však napriek tomu ešte stále nemajú všetci občania možnosť získavať základné zručnosti a aktualizovať ich.

V prílohe k odporúčaniu „Kľúčové zručnosti pre celoživotné vzdelávanie – európsky referenčný rámec“ sú uvedené vedomosti, zručnosti a postoje, ktoré by mali ľudia ovládať, aby sa mohli v rámci trvalo udržateľného rozvoja a občianskej angažovanosti lepšie uplatniť. Vymenovaných je nasledujúcich osem kľúčových kompetencií: komunikácia v materinskom jazyku; komunikácia v cudzích jazykoch; matematická zručnosť; počítačová zručnosť; vedieť, ako sa učiť; medziľudské, medzikultúrne a spoločenské zručnosti; podnikavosť; kultúrna vnímavosť.

Význam pre miestne a regionálne územné celky

Vo všetkých členských štátoch EÚ je miestna a regionálna úroveň zodpovedná za všeobecné a odborné vzdelávanie a ďalšie získavanie kvalifikácie prostredníctvom celoživotného vzdelávania.

Miestne a regionálne územné celky sú ideálnymi partnermi pre konštruktívne spolupôsobenie so sociálnymi partnermi, inštitúciami a organizáciami v oblasti základného a ďalšieho vzdelávania, aby bola ponuka možností všeobecného a odborného vzdelávania prispôsobená osobitným miestnym pomerom a potrebám.

Okrem toho majú rôzne regionálne a miestne projekty spolupráce dôležitú funkciu iniciovať rast a rozvoj.

Vzdelávacie programy EÚ sa každoročne bezprostredne týkajú mnohých občanov – žiadna iná činnosť Spoločenstva nemá taký široký účinok. Programy navyše pomáhajú pri modernizácii systémov vzdelávania a odbornej prípravy a motivujú občanov k ďalšiemu rozširovaniu si kvalifikácie. Vzhľadom na úlohy miestnej a regionálnej úrovne by mali byť regionálni aktéri dôležitou cieľovou skupinou v prípade opatrení, ktorých predmetom je realizácia programov v oblasti všeobecného a odborného vzdelávania ([8]).

([5]) Ú. v. EÚ C 164, 5.7.2005, s. 65.
([6]) Ú. v. EÚ C 43, 18.2.2005, s. 42.
([7]) ‚Základné zručnosti‘ sa všeobecne vzťahujú na gramotnosť v písaní, čítaní a počítaní; Európska rada na zasadaní v Lisabone navrhla, aby sa pridali nové zručnosti potrebné v informačnej spoločnosti, ako napr. schopnosť ovládať IKT a podnikavosť.
([8]) CdR 258/2004 fin.

„Regionálne siete celoživotného vzdelávania“ (iniciatíva R3L), ktoré zaviedla Komisia v spolupráci s Výborom regiónov, sú vynikajúcim príkladom propagácie a rozvoja celoživotného vzdelávania v Európe. Pôvodne išlo o pilotnú iniciatívu, ktorej rozpočet bol oddelený od rozpočtu hlavných programov. Medzičasom bola začlenená do návrhu akčného programu EÚ v oblasti celoživotného vzdelávania pre obdobie rokov 2007 – 2013.

1. *Všeobecný postoj Výboru regiónov k oznámeniu*

1.1 Výbor regiónov vidí v stratégii celoživotného vzdelávania EÚ – od detstva po celý život – silný prvok participácie; táto koncepcia zahŕňa učenie v najrozličnejších formách, či už formálne, nonformálne alebo neformálne. Výbor regiónov v rôznych súvislostiach zdôraznil, že práve miestne a regionálne úrovne majú vo veľkej miere dočinenia so stratégiou celoživotného vzdelávania. Práve na tejto úrovni často spočíva politická a finančná právomoc v oblasti školstva a vzdelávania v členských štátoch. Zároveň často pôsobí ako koordinátor rozvoja a rastu a ako sociálny úrad, ktorý poskytuje občanom sociálne služby a infraštruktúrou. Okrem toho funguje aj ako zamestnávateľ, v ktorého záujme je, a ktorý je zodpovedný za rozvíjanie schopností svojich zamestnancov ([9]).

1.2 Otázky vzdelávania majú rozhodujúci vplyv na konkurencieschopnosť Európy, ktorá je predpokladom pre zachovanie sociálneho štátu. Najväčší zdroj Európy, jej občania, musia byť pripravení na profesionálny život a náplň práce, ktoré sa dramaticky líšia od tých, ktoré platili pre predchádzajúce generácie, a ktoré sa budú aj v budúcnosti rýchlym tempom meniť. Ako podniky, tak aj pracovníci stoja pred zmenami, ktorých presná forma sa dá len ťažko vopred určiť.

1.3 Miestny a regionálny rozvoj vychádza prirodzene z rozdielnych predpokladov a východiskových pozícií. V žiadnom prípade ho však nemožno vnímať oddelene od prostredia. Regióny a spoločnosti potrebujú produktívny systém, ktorý sa obnovuje rovnakým tempom, akým zanikajú tradičné pracovné miesta – v opačnom prípade hrozí stagnácia, sociálna marginalizácia v podobe nezamestnanosti, vysoká chorobnosť a príliš časté predčasné odchody z trhu práce.

1.4 Rozvoj kompetencií a zručností ľudí musí byť preto postavený tak, aby zodpovedal požiadavkám spoločnosti založenej na vedomostiach. Dobré jazykové vedomosti a komunikačná zručnosť všeobecne sú, rovnako ako schopnosť pracovať ako súčasť kolektívu, pre jednotlivca stále dôležitejšie. Pri súčasnom vývoji, ktorý sa vyznačuje čoraz rýchlejšími obchodnými prúdmi, globalizovanými trhmi a segmentáciou vzniká silná potreba spolupráce. Toto sa týka aj vzťahov medzi jednotlivými podnikmi a organizáciami na regionálnej a miestnej úrovni, ako aj vzťahov medzi regiónmi. Vytvára sa stále silnejúca vzájomná závislosť medzi rôznymi časťami Európy, ako aj medzi Európou a svetom.

1.5 Trojica priorít „profesionálny život – spoločnosť – vyššia vzdelanosť“ predstavuje dôležitý základ inovácií a rastu na miestnej a regionálnej úrovni. Potrebná je infraštruktúra slúžiaca všetkým a nediskriminujúce prostredie, ktoré by podporovali aktívne občianstvo a spoločné prevzatie zodpovednosti, a tým zabezpečili sociálnu súdržnosť a trvalo udržateľný rozvoj.

1.6 Výbor zdôraznil už vo svojich predchádzajúcich prácach význam aktívnej úlohy, ktorú zohráva pri podpore celoživotného vzdelávania na miestnej a regionálnej úrovni ([10]). Tieto úvahy platia rovnako aj v otázke vzdelávacích cieľov a kľúčových zručností. Výbor považuje za mimoriadne dôležité, aby návrhy predložené v dokumente Komisie mali najväčší účinok práve na miestnej a regionálnej úrovni.

1.7 Výbor sa chce podieľať na ďalšom vývoji a podporovať ho a navrhuje preto Komisii možnosť budúcej spolupráce v tejto oblasti, napríklad pri pilotných projektoch a prieskumoch.

1.8 Výbor regiónov zdôrazňuje význam rozvoja „regionálnych sietí celoživotného vzdelávania“ (v súlade s iniciatívou R3L), čím by malo byť podporované vytváranie sietí medzi verejnými inštitúciami a združeniami v oblasti základného a vyššieho vzdelávania, odborného vzdelávania a kultúry ako podstatné opatrenie na zlepšovanie schopnosti zamestnať sa a zlepšenie aktívneho občianstva.

2. *Návrhy Komisie na odporúčania členským štátom*

2.1 Z názorov načrtnutých v predchádzajúcej časti je mimoriadne dôležité najmä zameranie sa na kľúčové zručnosti v oblasti celoživotného vzdelávania v dnešnej a budúcej spoločnosti a svete práce mimoriadne dôležité. Toto zameranie pomáha pri rozvoji na miestnej a regionálnej úrovni, ako aj na národnej úrovni a úrovni Európskej únie ako celku. Výbor regiónov víta návrh Komisie na odporúčania členským štátom týkajúce sa kľúčových zručností v oblasti celoživotného vzdelávania.

([9]) CdR 49/2002 fin.

([10]) CdR 49/2004 fin.

2.2 Pre výbor je mimoriadne potešiteľné, že návrh Komisie poukazuje na úlohu a význam regionálnej a miestnej úrovne, v čom treba vidieť významné zlepšenie v porovnaní s predchádzajúcimi návrhmi Komisie, ktoré akoby sa zaoberali výlučne európskou a národnou úrovňou.

2.3 Výbor regiónov vníma integrovaný program pre celoživotné vzdelávanie ako dôležitý nástroj na podporu oblasti vzdelávania a nástroj na posilnenie kľúčových zručností v oblasti celoživotného vzdelávania. Účinný prenos vedomostí a schopností medzi regiónmi a mestami v Európskej únii, ku ktorému dochádza pri vysokej mobilite občanov, môže prispieť k posilneniu konkurencieschopnosti a zvyšovaniu zamestnanosti.

2.4 Hlavným bodom odporúčaní Komisie je snaha o celoživotnú aktualizáciu kľúčových zručností aj v dospelosti. Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať najmä prednostným cieľovým skupinám stanoveným na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. V tejto oblasti by sa mohli výraznejšie presadiť opatrenia na podporu motivácie zamerané na ľudí s nízkou kvalifikáciou a informačná práca na miestnej a regionálnej úrovni. Ide o to, aby sme stavali na vedomostiach občanov, ich skúsenostiach a záujmoch, namiesto toho, aby sme vychádzali z ich slabých stránok a nedostatkov.

2.5 Účinok odporúčaní Komisie na zmeny hospodárskych, sociálnych, kultúrnych a ďalších procesov závisí od konkrétnych a neodkladných opatrení na regionálnej a miestnej úrovni jednotlivých štátov. Z tohto dôvodu Výbor regiónov považuje za dôležitú realizáciu reformy formálneho, neformálneho a non formálneho učenia. Tieto programy by mali mať svoj základ na všetkých úrovniach a ich cieľom by malo byť zladenie týchto systémov s potrebami pracovného trhu EÚ a požiadavkami stratégie celoživotného vzdelávania.

2.6 Rozdiely medzi mužmi a ženami v oblasti účasti na odbornej príprave a dosiahnutých výsledkov sú pritom závažným fenoménom, ktorý je potrebné pozorovať a odstrániť na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Dievčatá a ženy by mali byť vedené k tomu, aby absolvovali vzdelávanie v technických a vedeckých odboroch. V iných súvislostiach je naopak potrebné podporovať mužov. V niektorých regiónoch a komúnach sú to práve muži, ktorí zanechávajú odbornú prípravu a prejavujú menšiu motiváciu a snahu týkajúcu sa sústavného vzdelávania.

2.7 Podľa názoru výboru by sa mohli stať návrhy, ktoré predloží Komisia členským štátom, dôležitým katalyzátorom podpory rýchlejšieho a cieľavedomejšieho zamerania vzdelávacích systémov v Európe, za účelom dosiahnutia dohodnutých cieľov v oblasti konkurencieschopnosti, sociálnych štandardov a účasti. Výbor regiónov podporuje toto smerovanie a rád by k nemu pripojil nasledujúce komentáre:

2.8 Odporúčanie 1 Komisie

„[…] zabezpečiť, aby systémy vzdelávania a odbornej prípravy ponúkali všetkým mladým ľuďom prostriedky na rozvíjanie kľúčových zručností v takej miere, ktorá ich vybaví pre život v dospelosti, a ktorá bude predstavovať základ pre ďalšie vzdelávanie a profesionálny život“

Názory Výboru regiónov

2.8.1 Výbor regiónov zdôrazňuje mimoriadny význam účinnej a cieľavedomej prípravy detí už od ranného veku, ktorá však nesmie viesť k strachu zo zlyhania. Okrem toho má škola vytvárať základ pre kontinuálne, celoživotné vzdelávanie prostredníctvom formálneho, nonformálneho a neformálneho vzdelávania. Dôležité je uvedomovanie si rozdielneho učenia sa detí a mládeže; dospievajú v rôznom veku a potrebujú preto rozdielnu dobu na dosiahnutie stanovených cieľov. Toto predstavuje veľkú výzvu pri vytváraní systémov vzdelávania a odbornej príprave učiteľov.

2.8.2 Deťom a mládeži, ktorí majú špeciálne potreby, napríklad kvôli postihnutiu, je potrebné venovať osobitnú pozornosť, aby sa mohli začleniť do spoločnosti spolu s ostatnými deťmi.

2.9 Odporúčanie 2 Komisie

„[…] zabezpečiť, aby sa poskytlo vhodné vzdelávanie pre tých mladých ľudí, ktorí v dôsledku znevýhodnenia spojeného s nedostatočným vzdelaním spôsobeným osobnými, sociálnymi, kultúrnymi alebo hospodárskymi okolnosťami potrebujú osobitnú podporu, aby mohli naplniť svoj vzdelávací potenciál“

Názory Výboru regiónov

2.9.1 Výbor regiónov víta zvláštnu zmienku v texte Komisie o znevýhodnených žiakoch a súhlasí s Komisiou, že profesionálne vzdelávacie znevýhodnenie často vzniká kombináciou osobných, sociálnych, kultúrnych a hospodárskych faktorov a je potrebné riešiť ho v spolupráci s ostatnými odvetviami spoločnosti. Výboru regiónov prednostne záleží na účinnom odstraňovaní prekážok, ktoré sťažujú prístup k zamestnaniu, vzdelaniu a ostatným možnostiam ďalšieho rozvoja.

2.9.2 Výbor považuje za nanajvýš naliehavé, aby všetci žiaci bez ohľadu na prostredie, z ktorého pochádzajú mali k dispozícii podmienky, ktoré im umožnia dosiahnuť vzdelávacie ciele a neopustiť školu predčasne. Tu je potrebné začať s iniciatívami a podpornými opatreniami, ktoré sú založené na predpokladoch a potrebách jednotlivých žiakov.

2.9.3 EÚ nedosiahne odvážne ciele, ktoré si stanovila, pokiaľ budú ľudia vylučovaní z pracovísk a ďalšieho rozvoja schopností na základe pohlavia, zdravotného postihnutia, kultúrneho alebo etnického pôvodu, veku alebo iných dôvodov. Pri podpore stratégie nediskriminácie a rovnosti príležitostí a zabezpečovaní rovnakých možností a práv pre všetkých ľudí zohrávajú regionálne a miestne orgány dôležitú úlohu.

2.9.4 Výbor považuje za žiadúcu cezhraničnú spoluprácu v sieti európskych regiónov a miest s cieľom výmeny skúseností a prehlbovania znalostí v súlade s iniciatívou R3L. Je potrebné tematizovať tieto otázky, neustále rozvíjať metódy, prenášať poznatky a zakotvovať ich.

2.10 Odporúčanie 3 Komisie

„[…] zabezpečiť, aby boli dospelí schopní rozvíjať a obnovovať si kľúčové zručnosti počas celého života, a aby sa osobitná pozornosť venovala cieľovým skupinám určeným za prioritné vo vnútroštátnom, regionálnom a (alebo) miestnom kontexte“

Názory Výboru regiónov

2.10.1 Výbor regiónov považuje tento návrh za podstatný, upozorňuje však na to, že potreby sa často v závislosti od regiónu a krajiny líšia, a preto je potrebné zvoliť rôzne prístupy, ak chceme mať dosah na všetkých občanov. Preto treba poukázať na to, že prioritné skupiny by mali byť určované práve na miestnej a regionálnej úrovni. Napríklad by mohla byť zintenzívnená spolupráca s organizáciami, ktoré majú skúsenosti so vzdelávaním dospelých a so sociálnymi partnermi.

2.10.2 Nazdáva sa, že medzi cieľovými skupinami určenými za prioritné by sa osobitná pozornosť mala venovať kategórii zamestnancov regionálnych a miestnych orgánov vzhľadom na verejné úlohy, ktoré vykonávajú, aby boli schopní rozvíjať a obnovovať si kľúčové zručnosti počas celého pracovného života.

2.11 Odporúčanie 4 Komisie

„[…] zabezpečiť, aby bola k dispozícii vhodná infraštruktúra na pokračovanie vo vzdelávaní a odbornej príprave dospelých, vrátane učiteľov a školiteľov, opatrení na zabezpečenie prístupu a podpory pre učiacich sa, ktorá uznáva odlišné potreby dospelých“

Názory Výboru regiónov

2.11.1 Výbor regiónov poukázal už v skorších stanoviskách ([11]) na potrebu mobilizácie zdrojov na podporu celoživotného vzdelávania na miestnej a regionálnej úrovni a zdôraznil, že je potrebné otvoriť diskusiu na miestnej a regionálnej úrovni. Vo svojom stanovisku upozornil na to, že geografická dostupnosť musí byť vnímaná taktiež v súvislosti s inými opatreniami na uľahčenie prístupu jednotlivcom, pokiaľ ide o formu a umiestnenie. To možno realizovať napríklad ponukou aktivít počas dňa, večera a cez víkend. Do úvahy prichádza aj leto a dni pracovného pokoja. K ďalším možnostiam patrí častejšie otváranie kurzov, diaľkové štúdium alebo flexibilné štúdium pod vedením školiteľa. Vhodné by tiež bolo poskytnúť účastníkom finančné predpoklady na to, aby sa naďalej vzdelávali. Aj mimoškolské vzdelávanie, ktoré sa v rôznych formách odohráva mimo školských štruktúr si zaslúži pozornosť.

2.11.2 „Infraštruktúrou“ by však nemala byť mienená žiadna všeobecná alebo štandardne predpísaná forma študijných center. Namiesto toho by sa – vychádzajúc z miestnych podmienok a potrieb – mala v čo najširšej miere využívať súčasná infraštruktúra.

2.12 Odporúčanie 5 Komisie

„zabezpečiť koherenciu poskytovania vzdelávania a odbornej prípravy dospelých pre jednotlivých občanov prostredníctvom prepojení na politiku zamestnanosti a sociálnu politiku a ďalšie politiky, ktoré ovplyvňujú mladých ľudí, a prostredníctvom spolupráce so sociálnymi partnermi a ďalšími účastníkmi“

Názory Výboru regiónov

2.12.1 V tomto bode vidí Výbor regiónov smerodajný faktor úspešnosti rozvoja na miestnej a regionálnej úrovni, lebo práve tu je rozhodujúce, aby boli navzájom prepojené rôzne oblasti politiky so vzťahom k miestnej a regionálnej úrovni – napríklad hospodárska politika, politika vzdelávania, politika pracovného trhu, integračná politika a sociálna politika – aby sa tak zabránilo jednostrannému pohľadu na situáciu. Pritom je dôležité, aby sa rôzne oblasti zodpovednosti a kompetencií do značnej miery dopĺňali. Výbor regiónov považuje za potrebné investovať do tejto oblasti finančné prostriedky, pri ktorých by malo byť zabezpečené flexibilnejšie využitie, aby mohli byť uskutočnené iniciatívy v rámci integrovaného akčného programu pre celoživotné vzdelávanie. Spolupráca spoločnosti, sveta práce a vyššieho vzdelávania je kľúčovým faktorom pre rast v regiónoch a mestách.

2.13 Odporúčanie 6 Komisie

„[…] používať rámec ‚Kľúčové zručnosti pre celoživotné vzdelávanie – európsky referenčný rámec‘ uvedený v prílohe ako referenčný nástroj pri rozvíjaní poskytovania kľúčových zručností pre všetkých ako súčasť ich stratégií celoživotného vzdelávania.“

([11]) CdR 19/2001 fin.

Názory Výboru regiónov

2.13.1 Výbor regiónov víta návrh Komisie týkajúci sa kľúčových zručností v oblasti celoživotného vzdelávania. Tým však vystupuje do popredia otázka, aké zručnosti musí jednotlivec mať, aby sa dokázal presadiť v spoločnosti založenej na vedomostiach. Tieto kľúčové zručnosti môžu slúžiť ako orientačný bod v diskusii o budúcej potrebe kompetencií ako na európskej a národnej úrovni, tak aj na regionálnej a miestnej úrovni. Táto otázka je v Európe zvlášť dôležitá pre dosiahnutie cieľov Lisabonskej stratégie. Práve na miestnej a regionálnej úrovni dostávajú otázky kompetencií praktický rozmer.

2.13.2 Výbor regiónov uznáva, že o týchto kompetenciách je potrebné neustále angažovane diskutovať, a že musia byť prerokované v rámci pokračujúceho dialógu a sústavného rozvoja. Oblasti kompetencií ako „spoločenská a občianska zručnosť" teda zahŕňajú rôzne aspekty, ktoré musia byť neskôr ďalej rozvíjané alebo diferencované. Niektoré z kľúčových zručností sú okrem toho navzájom silne späté.

2.13.3 Výbor regiónov víta ďalšie rozvíjanie návrhu o kľúčových zručnostiach v Komisii. Podporuje návrh vypracovaný Komisiou týkajúci sa kľúčových zručností.

2.13.4 V nasledujúcich odsekoch sa výbor podrobnejšie venuje jednotlivým navrhovaným kľúčovým zručnostiam.

3. *Kľúčové zručnosti*

Európsky referenčný rámec pre kľúčové zručnosti obsahuje osem oblastí:

— komunikácia v materinskom jazyku,

— komunikácia v cudzích jazykoch,

— matematická zručnosť a základné zručnosti v oblasti vedy a techniky,

— digitálna zručnosť,

— učenie ako sa učiť,

— spoločenská zručnosť a občianska zručnosť,

— zmysel pre iniciatívu a podnikavosť,

— kultúrna vnímavosť.

3.1 Komunikácia v materinskom jazyku

3.1.1 Výbor regiónov súhlasí s Komisiou pokiaľ ide o význam písomnej a ústnej **komunikácie v materinskom jazyku**.

3.1.2 Materinský jazyk je základom pre všetky neskoršie procesy učenia sa, pre schopnosť vyjadrovať sa a pre identitu. Preto sú dobré poznatky a schopnosti v materinskom jazyku predpokladom učenia. Jazyk vytvára základ pre získavanie informácií a umožňuje komunikáciu s ostatnými ľuďmi, a tým je základom pre zapojenie a preberanie zodpovednosti.

3.1.3 Výbor by rád poukázal na skutočnosť, že Komisia a vnútroštátne agentúry by mali v oblastiach, v ktorých sa hovorí menej rozšírenými a v súčasnosti pri vyučovaní menej používanými jazykmi, úzko spolupracovať s miestnymi a regionálnymi územnými celkami na povzbudzovaní občanov k tomu, aby sa tieto jazyky naučili ([12]).

3.2 Komunikácia v cudzích jazykoch

3.2.1 V Európe budúcnosti sa ovládanie viacerých jazykov stáva stále väčšou nevyhnutnosťou. Toto umožňuje prehlbovanie kontaktov prostredníctvom osvojenia si lepšieho pochopenia pre kultúru, zvyky a životné podmienky iných krajín. Zároveň je aj dôležitým predpokladom pre štúdium na vysokej úrovni a jedným z predpokladov pre väčšiu mobilitu na pracovnom trhu. Už dnes sa nachádzajú jazykové oblasti Európy v situácii vzájomnej závislosti. Výmena medzi krajinami narastá, hospodárstva sú stále viac vzájomne prepojené a výroba tovarov a poskytovanie služieb sa uskutočňuje čoraz častejšie bez ohľadu na hranice štátov a jazykov. Výbor regiónov zdôrazňuje, že jazykovú rozmanitosť Európy je potrebné chápať ako jednu z najdôležitejších hodnôt.

3.3 Matematická zručnosť a základné zručnosti v oblasti vedy a techniky

3.3.1 Výbor považuje za podstatné, aby boli matematické, technické a vedecké poznatky sprostredkovávané žiakom tak, aby ich títo vnímali ako zmysluplné a motivujúce. Matematika môže byť pomôckou v iných predmetoch, ako napríklad vo fyzike, chémii, biológii a spoločenskovedných predmetoch. Matematické schopnosti a poznatky môžu byť dokonca samozrejmou súčasťou moderného konceptu vzdelávania. Vedecké zručnosti sú dôležité, pretože pomáhajú okrem iného pri spoznávaní a chápaní súvislostí, príčin a účinkov, ako aj správnosti informácií. Pre aktívnu občiansku zručnosť je matematicko-vedecké základné vzdelanie neodmysliteľné. Technická zručnosť by mala byť rozvíjaná na základe skúseností mužov a žien. Dôležité je pri tom poukázať na to, ako ovplyvňujú predstavy a tradície chápanie toho, čo je v oblasti techniky „pre ženy" a čo „pre mužov".

3.3.2 V rámci európskeho výskumného priestoru je ďalej potrebné usilovať sa o získavanie mladých ľudí a žien pre vedecké a technické povolania. Bezpečné a kritické zaobchádzanie s technológiami informačnej spoločnosti by malo byť prístupné všetkým občanom. Zaujímavý prístup k podnecovaniu záujmu o štúdium prírodných vied a techniky predstavuje rozvoj takzvaných vedeckých parkov.

([12]) CdR 248/2003 fin.

3.4 Digitálna zručnosť

3.4.1 V celej Európskej únii je potrebné vytvoriť informačnú nediskriminačnú infraštruktúru pre digitálnu zručnosť, ktorá by bola prístupná pre všetkých. Výboru regiónov ide o podporu sociálne a geograficky vyváženej informačnej spoločnosti, v ktorej je zaistené, že si všetci občania osvojili schopnosti potrebné k životu a práci v digitálnom veku. Zvládanie veľkých množstiev informácií a komplexných problémov sa tak pre stále väčší počet ľudí stáva nevyhnutne potrebnou kvalifikáciou.

3.5 Učenie ako sa učiť

3.5.1 **Vedieť, ako sa učiť** znamená, že si žiak rozvíja pohľad na vlastné učenie a postoj k učeniu, ako aj metodiku získavania nových poznatkov. To znamená, že si žiak uvedomuje sám seba a vie, ako sa vyrovnáva s rôznymi situáciami pri učení, aký spôsob učenia mu najviac vyhovuje, v čom spočívajú jeho silné stránky, a v ktorých oblastiach môže dosiahnuť zlepšenie. Určitú úlohu tu hrá aj motivácia a sebadôvera. Stratégia celoživotného vzdelávania vychádza práve z perspektívy žiaka a je založená na predpoklade, že proces učenia prebieha rôznymi spôsobmi a v rôznych kontextoch. O čo tu v skutočnosti ide je schopnosť preškoliť sa a nanovo sa učiť. Myslí sa tým tiež budovanie na predchádzajúcich poznatkoch a zručnostiach a predchádzajúcich životných skúsenostiach, ako aj zlepšovanie jeho schopností, ich využívanie a uplatňovanie v množstve nových kontextov.

3.5.2 Výbor regiónov pripisuje týmto skutočnostiam veľmi veľký význam pre spoločnosť založenú na vedomostiach. Zvlášť dôležité je, aby boli budúci učitelia v rámci ich odbornej prípravy na tento spôsob práce pripravení. Tento komplex sa svojou podstatou odlišuje od ostatných kľúčových zručností, keďže sa týka schopnosti rozvíjať ostatné zručnosti. Výbor regiónov sa preto domnieva, že táto kľúčová zručnosť by mala byť vyzdvihnutá a mala by byť uvádzaná osobitne, mimo rámec ostatných zručností.

3.6 Spoločenská zručnosť a občianska zručnosť

3.6.1 Pojem „spoločenská zručnosť a občianska zručnosť“ sa týka rôznorodého komplexu otázok, ktoré si podľa názoru výboru zasluhujú veľkú pozornosť. Týka sa na jednej strane rozvoja osobnostných vlastností, rozvoja schopností, nadväzovania kontaktov s inými ľuďmi. Vyvinutá schopnosť komunikácie je, všeobecne povedané, čoraz dôležitejšou vlastnosťou v pracovnom a spoločenskom živote, ktorý je charakteristický pre spoločnosť založenú na vedomostiach. K nej patrí aj interkultúrne porozumenie.

3.6.2 Táto oblasť zručností zahŕňa aj *sociálne aspekty*, keďže ide aj o otázku, do akej miery vníma jednotlivec sám seba ako zdroj pre seba samotného, svoju rodinu a svoje okolie.

3.6.3 Je potrebné poukázať aj na *medicínske vplyvy*, napríklad chápanie významu zdravého spôsobu života, otázky telesného a duševného zdravia a aktívneho spôsobu života. Aj keď dosahuje medicína stále ďalšie pokroky, v mnohých spoločnostiach sa zdravotný stav detí a mládeže neustále zhoršuje vplyvom nesprávnej výživy a nedostatku pohybu. Pokiaľ v tejto oblasti nepodnikneme protiopatrenia, s najväčšou pravdepodobnosťou dosiahne táto situácia kritický stav.

3.6.4 Ďalším dôležitým aspektom je *úloha občana v spoločnosti*. Myslí sa tým otázka chápania demokracie, práva a povinnosti jednotlivca. Všetky tieto faktory môžu byť podporované na miestnej a regionálnej úrovni. Výbor navrhuje definíciu rozšíriť a upozorniť na to, aké je pre občanov dôležité poznať dejiny EÚ, jej ciele, hlavné body Zmluvy o EÚ, vzťahy medzi Úniou a členskými štátmi, problémy a pokroky pri vypracovaní Zmluvy o Ústave ako aj zásady jednotlivých oblastí politiky.

3.6.5 Význam *trvalo udržateľného rozvoja a* pochopenie zodpovednosti za naše spoločné životné prostredie sú len jedným z aspektov, ktoré by mali byť podľa názoru Výboru regiónov v tejto súvislosti podstatne zdôraznené.

3.7 Podnikavosť

3.7.1 Pri zmysle pre iniciatívu a **podnikavosti** ide v podstate o aktívny postoj, teda o to, previesť myšlienky na činy. Preto musí školský systém takúto mentalitu podporovať už v ranom veku a vyvíjať také formy práce, ktoré by preň predstavovali dobrý základ. Výbor poukazuje na dôležitosť toho, aby bol potenciál žien a etnických menšín s nádejnými podnikateľskými zámermi využívaný na zakladanie firiem. Taktiež je potrebné, aby rôzne úrovne riadenia a štátnej správy aktívne podporovali prístup žien k novým technológiám. Takéto snahy môžu spolu s aktívnou politikou pracovného trhu pomôcť zmenšiť rozdiely v zamestnanosti mužov a žien v mnohých častiach Európy. Toto bude mať rozhodujúci význam aj pre hospodársku budúcnosť a blahobyt Európskou úniou ([13]).

([13]) CdR 151/2005 fin.

3.8 Kultúrna vnímavosť

3.8.1 Výbor regiónov považuje taktiež za nanajvýš dôležité, aby bola uznávaná a chránená kultúrna a jazyková rozmanitosť Európy ([14]). Ide aj o využitie rôznych výrazových foriem, ako napríklad hudba, umenie, literatúra a jazyk v procese ľudského učenia a ľudského rozvoja. Všeobecne sa dá povedať, že je dôležité vytvoriť niečo z rôznych perspektív a názorov ľudí.

3.8.2 Na tomto mieste poukazuje Výbor regiónov na historické perspektívy, konkrétne na to, aké impulzy pre rozvoj dodávali v rôznych epochách kontakty medzi jednotlivými časťami Európy. Už najmenej päť desaťročí existuje oprávnene myšlienka spoločenstva európskych národov, ktorá sa stala skutočnosťou v dnešnej Európskej únii.

3.9 Návrhy Výboru regiónov

3.9.1 Výbor regiónov považuje za vhodné naďalej sa na základe odporúčaní komisií zapájať do ďalšieho rozvoja a podporovať ho, a navrhuje do budúcnosti spoluprácu s Komisiou v tejto oblasti.

3.9.2 Výbor regiónov podporuje Komisiou navrhované kľúčové zručnosti pre celoživotné vzdelávanie a vyslovuje sa za to, aby sa o nich v rámci pokračujúceho dialógu a sústavného rozvoja ďalej diskutovalo.

3.9.3 Výbor sa vyjadruje za to, aby bola kľúčová zručnosť „vedieť, ako sa učiť“ považovaná za nadradenú zručnosť, keďže zahŕňa aj základný postoj k vlastnému učeniu sa a tým aj rôzne spôsoby získavania nových vedomostí, čím vytvára predpoklad pre rozvoj ostatných navrhovaných kľúčových zručností.

3.9.4 Kľúčová zručnosť „spoločenská zručnosť a občianska zručnosť“ by mala zahŕňať aj význam trvalo udržateľného rozvoja a pochopenia zodpovednosti za naše spoločné životné prostredie.

3.9.5 Výbor regiónov zdôrazňuje význam kultúrnej vnímavosti, ktoré je základom otvorenosti voči rozmanitosti a rozumenia európskych jazykov a kultúr a pochopenia obohatenia, ktoré tieto jazyky a kultúry predstavujú pre každého jednotlivca.

V Bruseli 14. júna 2006

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE

([14]) Kľúčová zručnosť 8: kultúrna vnímavosť.